

Dokumentace datové sady (DS)

(Aktualizováno ke dni 24. 3. 2023)

Název DS:

Konjunkturální průzkumy

Popis datové sady:

Datová sada obsahuje měsíční časovou řadu statistických údajů s výsledky konjunkturálních průzkumů u podnikatelů a spotřebitelů a souhrnný indikátor důvěry za Českou republiku od roku 2003. Uvedeny jsou údaje o konjunkturálním saldu a také bazické indexy konjunkturálních průzkumů. Zjištěné hodnoty jsou uváděny v procentech.

Metodické poznámky

Konjunkturální průzkumy prováděné v **podnikové sféře** jsou významným zdrojem informací v zemích s ekonomikou založenou na tržních vztazích, poskytují informace o očekávaných tendencích ve vývoji hlavních oblastí podnikové ekonomiky v nejbližší budoucnosti. Jsou významné především v tom, že postihují atmosféru v podnikatelském prostředí a poskytují informace s velkým časovým předstihem, čímž slouží k identifikaci bodů obratu v ekonomice a poskytují informace i za takové oblasti, které jsou obtížně postižitelné kvantitativními údaji. V tomto smyslu jsou již celá desetiletí organizovány a využívány v zemích s vyspělou tržní ekonomikou.

Konjunkturální průzkumy se opírají o názory podnikatelů, působících v oblasti zájmu (např. v průmyslu, stavebnictví, obchodě, ve vybraných službách) a vypovídají o výhledech do budoucna pomocí dílčích otázek (o výrobní či obchodní činnosti, poptávce, cenách, úvěrech atd.).

Spotřebitelské průzkumy vypovídají o úmyslech a očekáváních spotřebitelů, zejména o sklonu k nákupům či spoření a o očekávaných vývoje ekonomické situace v České republice.

Společným rysem těchto průzkumů je to, že odpovědi nepodávají přímou kvantifikaci, ale budoucnost hodnotí pomocí obecnějších výrazů – např. lepší, stejný, horší.

Konjunkturální průzkumy využívají ke zjišťování názorů respondentů velmi jednoduché dotazníky, ve kterých se táží na poměrně blízkou budoucnost – měsíc, tři měsíce či půl roku dopředu. Dotazník je koncipován tak, aby ho management podniku mohl rychle a operativně vyplnit. Obsahuje otázky na očekávané a probíhající tendence.

Vyhodnocení výsledků je prováděno shrnutím odpovědí v jednotlivých variantách. Jednoznačným vyjádřením tendencí je **konjunkturální saldo**, což je rozdíl mezi odpověďmi zlepšení a zhoršení, vyjádřený v procentech. Čím vyšší je kladné saldo odpovědí, tím optimističtější je možné hodnotit získanou odpověď.

ČSÚ vypočítává nejen indikátory důvěry mezi podnikateli a spotřebiteli zvlášť, ale vydává též **Souhrnný indikátor důvěry (Indikátor ekonomického sentimentu)**, který určitým způsobem shrnuje podnikatelskou a spotřebitelskou důvěru. Někdy se uvedené indikátory nazývají „předstihové ukazatele“.

Vzhledem k tomu, že konjunkturální a spotřebitelské průzkumy jsou důležitou součástí informačního systému užívaného na úrovni Evropské unie pro monitorování ekonomických trendů, jsou zařazeny do priorit pro oblast makroekonomické statistiky. Otázky jsou harmonizovány s požadavky a doporučeními mezinárodních institucí (Evropská komise DG ECFIN, OECD) a výsledky průzkumů tvoří součást materiálů těchto institucí a jsou využívány pro mezinárodní srovnání.

Definice základních pojmů:

Souhrnný indikátor důvěry (Indikátor ekonomického sentimentu) je vážený průměr sezónně očištěných indikátorů důvěry v průmyslu, stavebnictví, v obchodě, ve vybraných odvětvích služeb a indikátoru spotřebitelské důvěry.

Indikátor důvěry podnikatelů je vážený průměr sezónně očištěných indikátorů důvěry v průmyslu, stavebnictví, obchodě a ve vybraných odvětvích služeb.

Indikátor důvěry spotřebitelů je složen ze čtyř ukazatelů zjišťovaných agenturou Data Collect, s.r.o. data colnezaměstnanost (s opačným znaménkem) a očekávané úspory spotřebitele v příštích 12 měsících).

Souhrnný indikátor důvěry a podnikatelský indikátor důvěry jsou konstruovány na základě následujícího **váhového systému**: indikátoru důvěry v průmyslu je přiřazena váha 40 %, indikátoru ve stavebnictví a v obchodě po 5 %, indikátoru ve vybraných odvětvích služeb 30 % a indikátor důvěry spotřebitelů má v souhrnném indikátoru důvěry váhu 20 %. Indikátor důvěry ve službách vstupuje do souhrnného a podnikatelského indikátoru důvěry od května 2002 (počátek konjunkturálního šetření ve vybraných odvětvích služeb). Od ledna 2021 tvoří bázi bazických indexů dlouhodobý průměr (od roku 2003 do předchozího roku). Časové řady jsou přepočítány a údaje jsou srovnatelné. Od května 2010 jsou výsledky v souladu s programem konjunkturálních průzkumů v EU zpracovávány a publikovány podle nové **Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE** (národní verze NACE Rev.2), která nahradila dříve používanou klasifikaci OKEČ (národní verze NACE Rev.1.1). Změny se týkají všech časových řad s výjimkou indikátoru spotřebitelské důvěry.

Odvětvové indikátory důvěry jsou konstruovány jako průměry sezónně očištěných vážených konjunkturálních sald, přičemž **konjunkturální saldo** je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách růst (+) a pokles (-) vyjádřený v %.

- **Indikátor důvěry v průmyslu** je průměr sezónně očištěných sald tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti),
- **indikátor důvěry ve stavebnictví** je průměr dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti),
- **indikátor důvěry v obchodě** je průměr tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení současného stavu zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace),
- **indikátor důvěry ve vybraných odvětvích služeb** je průměr tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka).

Uvedené údaje jsou zpracovány váženě: v průmyslu, v obchodě a ve službách jsou vahami tržby, ve stavebnictví stavební produkce. Pro hodnocení ukazatelů z oblasti zaměstnanosti je jako váha použitý průměrný evidenční počet zaměstnanců.

Zdroji dat konjunkturálních a spotřebitelských průzkumů jsou přímá zjišťování ČSÚ v podnikové sféře a průzkum u spotřebitelů prováděný Data Collect, s.r.o. Konjunkturální i spotřebitelské průzkumy jsou prováděny s měsíční periodicitou, některé otázky se čtvrtletní a pololetní periodicitou.

Podrobné informace k metodice zjišťování jsou zde
https://www.czso.cz/csu/czso/konjunkturalni_pruzkum

Struktura dat:

Datovou sadu představuje CSV soubor, jednotlivé položky (tvořící sloupce) jsou zprava i zleva ohraničeny znakem ", oddělovačem položek je čárka, oddělovačem desetinné části tečka.

Každý statistický údaj tvoří jeden řádek souboru, zjištěná hodnota je ve sloupci *hodnota*.

Statistický údaj je definován z hlediska věcného (statistická proměnná=ukazatel), časového a územního (území).

SLOUPEC	VYZNAM	POZNAMKA
idhod	unikátní identifikátor údaje Veřejné databáze ČSÚ	využije se v případě dotazu ke konkrétnímu údaji
hodnota	zjištěná hodnota	v numerickém formátu, v této datové sadě vyjádřen v procentech na 1 desetinné místo
stapro_kod	kód statistické proměnné	v této DS pouze 6137 (Průměrné spotřebitelské ceny zboží a služeb)
stapro_txt	název statistické proměnné	typy indikátorů důvěry
cznace_cis	kód číselníku odvětví	pokud je prázdný, jedná se o všechna odvětví
cznace_kod	kód položky číselníku odvětví	pokud je prázdný, jedná se o všechna odvětví
stocisteni_cis	kód číselníku metod statistického očištění	pokud je prázdný, jedná se o neočištěná data
stocisteni_kod	kód položky z číselníku metod statistického očištění	pokud je prázdný, jedná se o neočištěná data
obdobiod	referenční období – počátek ve formátu RRRR-MM-DD	počátek sledovaného období (první den měsíce)
obdobido	referenční období – konec ve formátu RRRR-MM-DD	konec sledovaného období (poslední den měsíce)
bazobdobiod	bazické období – počátek ve formátu RRRR-MM-DD	počátek bazického období (první den měsíce), pro saldo indikátorů důvěry není vyplněno
bazobdobido	bazické období – konec ve formátu RRRR-MM-DD	konec bazického období (poslední den měsíce), pro saldo indikátorů důvěry není vyplněno
uzemi_cis	kód číselníku pro referenční území	v datové sadě použit číselník 97 pro Českou republiku
uzemi_kod	kód položky číselníku pro referenční území	pro Českou republiku kód 19
uzemi_txt	text pro referenční území	
cznace_txt	text položky číselníku odvětví	pokud je prázdný, jedná se o všechna odvětví
stocisteni_txt	text položky z číselníku metod statistického očištění	pokud je prázdný, jedná se o neočištěná data

Použité číselníky a referenční údaje:

Pro identifikaci (definování) každého statistického údaje se využívá Statistický metainformační systém ČSÚ (SMS), a to subsystem SMS-UKAZ (statistické proměnné) a SMS-KLAS (statistické číselníky a klasifikace).

V datové sadě jsou použity:

Seznam statistických proměnných - <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticke-promenne-ukazatele>

KOD	TEXT
5865	Indikátor důvěry podnikatelů
5866	Indikátor důvěry spotřebitelů
5860	Souhrnný indikátor důvěry

Saldo indikátorů důvěry nemá vyplněno bazické období, bazický index indikátorů důvěry má vyplněno bazické období.

Číselníky odvětví

kódy číselníku ČSÚ 5103 - Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) - úroveň 1 - Sekce

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5103&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5103&typdat=0&cisjaz=203&format=0

kódy číselníku ČSÚ 5724 - Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE) - agregace

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5724&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=5724&typdat=0&cisjaz=203&format=0

Číselník metod statistického očištění – kód číselníku ČSÚ 7604

CSV: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=7604&typdat=0&cisjaz=203&format=2

XML: https://apl.czso.cz/iSMS/do_cis_export?kodcis=7604&typdat=0&cisjaz=203&format=0

Časové vymezení

Datová sada obsahuje údaje za referenční období měsíc vymezené jako interval od prvního do posledního dne měsíce. Pro bazické indexy jsou navíc vyplněny údaje bazického období, zpravidla se jedná se o dlouhodobý průměr (například 2003 až 2020). Pro každý údaj je referenční a bazické období vymezeno jako interval počátečního a koncového dne (položky období, období, bazobdobí a bazobdobí) ve formátu RRRR-MM-DD.